

ז. אב ובנו שראו את החדש - ילכו; לא שמצטרפין זה עם זה, אלא שאם לפסל אחד מהן, יצטרף השני עם אחר. אב ובנו וכל הקרובין - כשרין לעדות החדש.

אמר ר' אבהו: מעשה בטוביה הרופא, שראה את החדש בירושלים הוא ובנו ועבדו משחרר, וקבלו הכהנים אותו ואת בנו, ופסלו את עבדו. וכשבאו לפני בית דין, קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו.

ח. אלו הן הפסולין: המשחק בקביא, ומלוי ברבית, ומפריחי יונים, וסוחרי שביעית, ועבדים. זה הכלל: כל עדות שאין האשה כשרה לה, אף הן אינן כשרים לה.

ט. מי שראה את החדש ואינו יכול להלך - מוליכין אותו על החמור, אפלו במטה; ואם צודה להם - לוקחין ביגד מקלות; ואם היתה דרך רחוקה - לוקחין ביגד מזונות. שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש, שגאמר (ויקרא כג, ד) "אלה מועדי ה'... אשר-תקראו אתם במועדים".

א. ארבעה ראשי שנים הם: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים;

באחד באולול ראש השנה למעשר בהמה; באחד בתשרי; באחד בשבט ראש השנה לאילן, כדברי ר' אבהו; בחמשה עשר בו.

ב. בארבעה פרקים העולם נדון: בפסח על התבואה; בעצרת על פרות האילן; בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון, שגאמר (תהלים לג, טו) "היצר יחד לבם, המבין אל-כל-מעשיהם"; ובחג נדונין על המים.

ג. על ששה חדשים השלוחים יוצאין: על ניסן מפני הפסח; על אב מפני התענית; על אלול מפני ראש השנה; על תשרי מפני תקנת המועדות; על כסלו מפני חנכה; ועל אדר מפני הפורים.

וכשהיה בית המקדש קיים - יוצאין אף על איר מפני פסח קטן. ד. על שני חדשים מחללין את השבת: על ניסן ועל תשרי, שבהן השלוחין יוצאין לסוריא, ובהן מתקנין את המועדות; וכשהיה בית המקדש קיים - מחללין אף על כלן מפני תקנת הקרבן. ה. בין שנראה בעליל בין שלא נראה בעליל - מחללין עליו את השבת. אומר ר' אבהו: אם נראה בעליל - אין מחללין עליו את השבת.

ו. מעשה שעברו יותר מארבעים זוג, ועכבו ר' אבהו בלוד. שלח לו ר' אבהו: אם מעכב אתה את הרבים, נמצאת מכשילן לעתיד לבא.

א. אם אינן מכירין אותו - משלחין אחר עמו להעידו. בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם; משקלקלו המינין, התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירים.

ב. בראשונה היו משיאין משואות; משקלקלו הכותים, התקינו שיהו שלוחין יוצאין.

ג. כיצד היו משיאין משואות? מביאין כלנסאות של ארז ארכין וקנים ועצי שמן ונערות של פשתן וכוהן במשיחה, ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליך ומביא ומעלה ומוריד עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני; וכן בראש ההר השלישי.

ד. ומאין היו משיאין משואות?
מהר המשחה לסרטבא, ומסרטבא לגרפינא,
ומגרפינא לחורן, ומחורן לבית בלתין;
ומבית בלתין לא זזו משם,
אָלא מוליך ומביא ומעלה ומוריד,
עד שְהִיָה רוּאָה כַּל הַגּוּלָה לְפָנָיו כַּמְדוּרַת הָאֵשׁ.

ה. חצר גדולה היתה בירושלים, ובית יעזק היתה נקראת,
ולשם כל העדים מתכנסים, ובית דין בודקין אותם שם.
וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהו רגילין לבא.

בראשונה לא היו זזין משם כל היום;
התקין $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ הזקן,
שִׁיְהוּ מְהַלְכִין אֲלֵפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ.
וְלֹא אֱלוּ בַלְבַד,
אָלֹא אִף הַחֲכָמָה הַבָּאָה לְיָלֵד,
וְהַבָּא לְהַצִּיל מִן הַדְּלָקָה וּמִן הַגִּיס וּמִן הַנְּהָר וּמִן הַמַּפְלֵת
הָרִי אֱלוּ כְּאֲנָשֵׁי הָעִיר,
וְיֵשׁ לָהֶם אֲלֵפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ.

ו. כיצד בודקין את העדים?
זוג שבא ראשון, בודקין אותו ראשון,
ומכניסין את הגדול שבהן, ואומרים לו:
"אמר, כיצד ראית את הלבנה,
לפני החמה או לאחר החמה?
לצפונה או לדרומה?
כמה היה גבוה ולאין היה נוטה?
וכמה היה רחב?"
אם אמר: "לפני החמה" - לא אמר כלום.

ואחר כך היו מכניסים את השני ובודקין אותו.
אם נמצאו דבריהם מכונים -
עדותן קימת.

ושאר כל הזוגות שואלין אותם ראשי דברים,
לא שהיו צריכין להן,
אָלֹא כְּדֵי שְׁלֹא יֵצְאוּ בְּפִחֵי נֶפֶשׁ,
בְּשִׁבְלֵי שְׁיָהוּ רְגִילִים לְבֹא.

ז. ראש בית דין אומר: "מקדש!"
וכל העם עונין אחריו: "מקדש, מקדש!"

בין שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו -
מקדשין אותו.
 $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ אומר:
אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו,
שִׁכְבֵר קִדְשׁוֹהוּ שָׁמַיִם.

ח. דמות צורות לבנות היו ל $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$,
בטבלא ובכתל בעליתו,
שְׁבָהֵן מְרָאָה אֶת הַהִדְיוּטוֹת וְאוֹמֵר:
"הֲכֵזָה רְאִיתָ אוּ כֵזָה?"

מעשה שבאו שנים ואמרו:
"ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב".
אמר $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$:
"עדי שקר הם!"
כְּשִׁבְאוּ לִבְנֵה קַבְלָן $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$.

ועוד באו שנים ואמרו:
"ראינוהו בזמנו", ובליל עבורו לא נראה;
וקבלן $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$:
אמר $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$:
"עדי שקר הן!"
היאך מעידים על האשה שילדה,
ולמחר כרסה בין שניה?
אמר לו $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$:
"רואה אני את דבריך".

ט. שלח לו $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$:
"גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעותיך,
ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך".
הלך ומצאו $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ מצר,
אמר לו:

"יש לי ללמוד, שכל מה שעשה $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ עשוי,
שנאמר (ויקרא כג, ד)
"אלה מועדי ה' מקראי קדש, אשר-תקראו אתם";
בין בזמנו בין שלא בזמנו,
אין לי מועדות אלא אלו".

בא לו אצל $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$,
אמר לו:

"אם באין אנו לדון אחר בית דינו של $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$,
צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין,
שעמד מימות משה ועד עכשיו; שנאמר (שמות כד, ט)
"ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל",
ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים?
אלא ללמד,
שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל,
הרי הוא כבית דינו של משה".

נטל מקלו ומעותיו בידו, והלך ליבנה אצל $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$,
ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבוננו.
עמד $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ ונשקו על ראשו, אמר לו:
"בוא בשלום, רבי ותלמידי!
רבי בחכמה, ותלמידי שקבלת את דברי".

א. ראוהו בית דין וכל ישראל,
נחקרו העדים; ולא הספיקו לומר: "מקדש", עד שחשכה
הרי זה מעבר.

ראוהו בית דין בלבד -
יעמדו שנים ויעידו בפניהם,
ויאמרו: "מקדש, מקדש!"

ראוהו שלשה והן בית דין -
יעמדו השנים
ויושיבו מחבריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם,
ויאמרו: "מקדש, מקדש!"
שאין היחיד נאמן על ידי עצמו.

ו. אין פּוֹחֲתִין מְעַשֵּׂר מְלֻכִּיּוֹת, מְעַשֵּׂרָה זְכוּרוֹת, מְעַשֵּׂרָה שׁוֹפְרוֹת.

אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלֵן - יֵצֵא.

אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלֵן - יֵצֵא.

אין מְזַכְרִין זְכוּרוֹן מְלָכוֹת וְשׁוֹפֵר שֶׁל פְּרָעָנוֹת.

מִתְחִיל בְּתוֹרָה וּמִשְׁלִים בְּנִבְיָא.

אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלֵן - יֵצֵא.

אִם הִשְׁלִים בְּתוֹרָה - יֵצֵא.

ז. הַעוֹבֵר לִפְנֵי הַתְּבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה - הַשָּׁנִי מִתְקִיעַ;

וּבְשַׁעַת הַהֲלָל -

הַרְאֵשׁוֹן מִקְרָא אֶת הַהֲלָל.

ח. שׁוֹפֵר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה -

אִין מְעַבְרִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם,

וְאִין מְפַקְחִין עָלָיו אֶת הַגָּל,

לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן,

וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבֵי בְּהֵמָה,

וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם;

וְאִין חוֹתְכִין אוֹתוֹ -

בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוּת,

וּבֵין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה.

אֲבָל אִם רָצָה לִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם אוֹ יַיִן - יִתֵּן.

אִין מְעַכְבִּין אֶת הַתֵּינוּקוֹת מִלְתְּקוּעַ,

אֲבָל מִתְעַסְקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמְדוּ;

וְהַמְתַּעֲסֵק - לֹא יֵצֵא;

וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמְתַּעֲסֵק - לֹא יֵצֵא.

ט. סֵדֶר תְּקִיעוֹת שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ.

שַׁעוֹר תְּקִיעָה כְּשֶׁלֶשׁ תְּרוּעוֹת.

שַׁעוֹר תְּרוּעָה כְּשֶׁלֶשׁ יְגִבוֹת.

תְּקַע בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִשְׁחַךְ בְּשֵׁנִיָּה כְּשֵׁתִים -

אִין בְּיָדוֹ אֵלֶּא אַחַת.

מִי שֶׁבֵּרַךְ וְאַחַר כֵּן נִתְמַנֶּה לוֹ שׁוֹפֵר -

תּוֹקַע וּמְרִיעַ וְתוֹקַע שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.

כְּשֶׁם שֶׁשְׁלִיחַ צְבוּר חַיֵּב,

כֵּן כָּל יַחֲיד וְיַחֲיד חַיֵּב.

אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלֵן - יֵצֵא.

שְׁלִיחַ צְבוּר מוֹצִיא אֶת הַרְבֵּים יַדֵּי חוּבְתָן.

3/4 ... 1/2 ... 2/3 ... נה ... נה